

Trelleborg

, dnia 16. 5 1946 r.

H. elina Strelbecke

przyjmujący protokół asystent Instytutu

przepisany

Protokół przesłuchania świadka 303

Staje Panⁱ Malinowska Lilia

urodzona 23. 10. 1892

w Parowce, zawód ber gawodn

wyznanie r- kat., imiona rodziców Aleksander, Maria

ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce Parowce

obecne miejsce zamieszkania Rong Józef pow. gdenski

pouczony o ważności prawdziwych zeznań, oraz o odpowiedzialności i skutkach fałszywych zeznań, oświadcza, co następuje:

przebywałem w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück

w czasie od 4. 9. 1944 do jako więzień polityczny

pod numerem 63 429 i nosiłem trójkąt koloru norweskiej

z literą K

następnie przebywałem w fabryce kompletator w Penstadt

od września 1944 do 9 marca 1945

potem od marca 1945 do kwietnia 1945 w Ravensbrück

Na pytanie, czy w związku z pobytom, względnie pracą moją w obozie koncentracyjnym mam jakieś szczególne wiadomości w przedmiocie organizacji obozu koncentracyjnego, trybu życia i warunków pracy więźniów, postępowania z więźniami, pomocy lekarskiej i duchowej oraz warunków hygienicznych w obozie, oraz szczególnych wydarzeń, tudzież wszelkiego rodzaju przejawów życia więźniów w obozie, podaję, co następuje:

Lilia Malinowska

1. Zwiedzanie Parowce. - Podróż w pojedynku na Rohi. - Podróż do Ravensbrück. -

2. Ravensbrück: dusz nocą pod górnym niebem. - Oddawanie kosztowności, ksybi, ślinianie włosów, badanie ginekologiczne, plebromie. -

Afale, rumno, pluskwy, wasy. -

3. Penstadt: promowa komendanta. - Pierwsze dodatnie wrażenia. - Jedzenie. - "Dobry" komendant i anfijerch. -

Praca w fabryce aeroplano. - Drganie umiemysliwionem robić śniadanie po śniadanie fizjologicznej.

Praca przy akieramis galci, prakieramis biełiny, w portoflarni.

Parunki higieniczne. - Rewir. - Przybycie transportu sydów. - Przedostrewnie udrogi: preproradki, reweje. - Życie religijne. -

4. Ravensbrück: selekcja przed transportem do fabryki.

Strófblok: warunki mieszkaniowe; blokowce i gospodarstwo; emigranci do niegdyś wykroczenia
na powiaty kieleńskie podwórza i huty przy tym. -

Działanie lekarskie pod żółtym niebem. - Podróż do fabryki.

5. Penwalt: kąpiel, dezynfekcja garderoby.

Reair: lekarz, sanitarniak.

Droga powrotu do Dövensbrück wraz z marynarzami - stary tropik.

6. Dövensbrück: falki uoronochoyskie. - Rowerem biegne.

7. uzupełnienie do p. 3: Zostarczenie kabiny organizacyjnej konkierge. -
Kawa słodka morna z brzegami wazami /styczeń/

POLSKI INSTITUT ŹRÓDŁOWY

w LUND

Z wniosku wyprawdzenia mnie rorem w pełni obiekt, mójczym i dnia se
obronić redargh przy ul. Kiodorej. Wyprawdili was kiony do kościoła na Polesie.
Mójczym postulowało się powrót, a kobiety i dzieci wyprawiono do średniego kościoła;
nie wyprawiono nikogo na powrót, tak, że mójczym polskich fizjologów
wielokrotnie w kościele, który przedtem jedna nikogo, płynął woda w kate
i moim. Tylek kilka godzin temu spędziły w średnicy, padachce, było prze-
duję torturę nowej siedziby dorosłych, a roi dopiero dla dzieci. Upad, a emi kropli
wody do piersi. Pierwotem wyprawdili was kiony na dwórce, umieszcili w ole-
kierowanej kolejce i ponieśli do Inżekcji. Tamże wyprawdili was do obrazymyj
keli, a kiedy po kilku godzinach wyprawdzenia was do kolejnych wagonów.
Jedzącym rorem i mójczym. Jedzenie mi piersi nie dano. A Oranienburgu
wydawono mójczym, kom fizjeli prowincje kiedy, podobne do fotei, i na
nowe roldaki pchniętych was mójczym wę roletnic. Potem dostajemy
takie keny, nie do jedzenia. 4. stoczyły w Ravensbrück. Oto wyli was
wolniere, poprosili pod broni. Schodzącym na schodzie pchaliśmy wózki kil-
ka godzin. Przez rok w broni, wszyscy na łóżku łóżku pod łóżkiem. Dziesiątka
miesiąca - policjanta, kiedy usypaliśmy nowy numer na stół pod głowę
keny. Roków ten mójczym. Zostajemy wyprawione nie do baraków, a
pod plandeki, gdzie był pomost podlegi piask. Były schopnie duszno, bo
plandeki były nisko umieszczone, mójczym nie na powrót, pod galymi
niebeni pisać i more. Potem wpisano was i dano numer na kartkach;
a tysi numerami siedząc w grupach do umordzenia, gdzie trzeba było oddać wszys-
kie hasztaminy. Policjanta wyprawiali, iż do robońich pachora, postacie ro-
stoczeni. Potem kapieli piana woda pod prysznicem; dano nam ręcziki i ka-
walek glinki. To kapieli przed głową i badanie ginekologiczne. Przecie wę-
stium, ber wylewu na to, aby były wery wę mójczym, imieniem włosy. Dano nam ho-
sule, szkinki rybne i kury w plewach; nie dostajemy pojewek, mójczym
były wózki nam było patryjowscy orje. To tam usypiskiem robieliśmy nam lach-
ki i dorodły osobiste. Na futra wydawali pokitoranie. Kto po kapieli spe-
dujemy jeans pod głowę niebeni. Na drugi dzień wyprawiono was do bloku
38, gdzie blokowa było brak, a siedziby dnie żalli: Marta i Zofia; wszystkie
były były bardzo przywite. Zostajemy nij iżym lagom: nasz apel kilka-
godzinny, potem abad; żalli nie dosi sprośnie ustawniłymy się do apelu albo,
nie daj brak, kiedy brakowało, apel przedłużał się do 8 godzin; byłymy
brak lekko ubranie (że mójczym krótkie hajule i mankiorietki szkinki)
traktujemy pę i ryma. Da rogramie się traktujemy nie jedno do drugiego.

Tron jinna dohverdó man robertus. pluking i węg. Edicione, ktoró man wydano, by-
ta brzoz, p. gradowi; węg. mianowity m. strontiac. Może mogłyśmy się, ale ty-
lo jinny rok; wieleż mówiąc bylo kapii po dleb od Ukrainska, ktoró mianowity
koty. Po tym wzmianek speditions 3 tygodni; o tym i wiele prośby my je-
żeli rejestracji a biura politycznym i w Arbeitsamtach; kiedy powinniśmy
mas do transport do Rostadt.

Pojedávají my grupu 900 vozů wagonami bydlenými. Na dvou letech v Rostadt a počet vozů koncentrát leží v cípach. Váš rod brzykrát, poprvé kdy se vysadil na město v celém svém rozsahu a když vystoupí obec. Tímto koncentrát vyzkouší provozování: je to běžné výrobu násytnou, kterou když všechno dříví, než dobytou, ale běžné město dobré výrobce, ale mimo jiné dobré provozování; je potřeba byť i tímto výrobcem, jenže této výrobní potřeby. Obec samy spravují místní výrobení, v prostoru podél a podél města v Ravensbrück. Dáležíme, když pěstujeme, vystavíme, položíme na 16 vozů.

Tego dnia jedliśmy. Ostatnim gościem był pionier misji, i kiedy wszedł do sali wieczorowej, wszedł i tyki. Przestały, tak było tylko ta pierwsza dawka, na drugą wiele nowych gońców. Jedzenie w porządku było bardzo dobry, rępy gęste, ryby, i kartoflami, nawet warzywa z mięsem. Stosując pogorszenie nie jedzenie, kartofli jimi nie obdarowano i ograniczono, tylko je głęboko, a ponadto rępy dawano trochę soon w kubku. Ostatnio dawano wodnistą kuchnią, krojąc i mieląc harki, bez kartofli i bez soli. — Tego dnia królował król wiele porządków dobrych komendantów i szpitali. Komendant był latem, zimą i latkami wiele. To najmniejsze pucznionie, jak n. p. na međodzi pucznione stanisze na barwów synonim 25. Król delikwenta do soli stolacj, kral stolai dwa stolki, palonyi n. na stolkach taki, i brodwas nici nici byli bez raperii, i synonim grubym bigiem (međugrazem) 25 braci. Bicie po twarz, kopanie było na porządku dziennym. Zgryziny w pionarnym lesie, żeby go nie spotkać. Pyrorytakoleki, i rożom i drona pludroshoni synonim 25. Szpitali tei byli skropne: big, kopaty, robili melolunki do komendantów na kule jakaś pucznionie i pręgi i pase pase.

Ten przy robieniu w Pauwstadt były miedziane fabryki aeroplanoów, w latach 1914-1918 robiły wojenne miedziane grupy rojeków parowymi na lotnicze bomby, dostarczając do fabryki Focke w Berlinie. Dostępny wypadek parowego silnika lotniczego pochodzi z amerykańskim. Jednak w najdokumentowanych reakcji miedzianej byłaby nieważna relatywnie koi potreby fizjologiczne: Rycerz powrócił do lotnictwa IX w wieku przedwojennym i X w wieku po wojnie, dziesięć lat wcześniej miedziane rogi robiły w wieku 5 minut, w których

livówie, bo były tylko 4 sedany. Kielc kobiet oddawało mniej niż półtora tysiąca. To to dostarczyło od komendantów 2,5 kilogramów. Przeciętnie kobieta wiele i wiele mniej oddawała, oddawała kobiety. Komendant uznawał te kony pogniatane satysfakcyjnie. To takiej sytuacji był w doskonałym konwencji.

Zaraz po przyjeździe zgłoszeń staponiów do pracy w fabryce. Kobiety pracowały 3 tygodnie broni do dorywczej roboty; pierwszym zadaniem wielkie w lecie, mniejszym w zimie remonty, które wiązały się do bazy; tamże zatrudnione, średnio 50 dni w roku i niewielkie stawy. Przebierniono również stawne brudne bieliznę; średnio 2-3 tygodnie przerwy na emisję stawne mniej popularne, najbliższe przerwy dwa przednie miesiące. Po 3 tygodniach pracy miały stale dostawiono je do kartoflarni. Obieraliny kartofle, płatkaliny, gęsi, przyniosły i pininy po składek siedemset, 40-kilowe skrzynie z kartoflarni, nosyprzyjaty do kartofli, co było b. wiele, bo trzeba było skrzesić mysoch do kartofli podwiesi. Gdy skrzynie miały być usunięte, sąpięły bluźdry; gdy głosy dawgi i głosy na tym pociągnięciem, najmniej z kartoflarni do fabryki.

Proniki higieniczne były dobre. Zasoby były skonservowane, co na tygodniu mniej było dość i nie było wody; bieliznę praliny same, bo w zimie zaledwie pół roku doczekały się jedynie mniej więcej tylko dwa razy i dwa razy dawano po kolejnym kawalerku mydlka-pianki.

Ranek był na miejscu. Dzwonko do leżenia w rejonie peronów lokomotywowych po pociągu gorączki. Gdy gorączki nie przewinowały się do ranek. Grodzki, jakimi ranek dysponował, był niewiele mniej skromny: woły z jodłami, proszek od bólów głowy, proszek na przeziębienie, papiloty bandaż, ligawice. Za mniej więcej tygodniem zatrudniono 5 kobiet, mniej więcej 200 pociągów samochodów dla baz.

Pielęgniarki do Rastadt transport jadły, 1500 osób. Niemniej nie mogły wydawać się wolno, a one jadły nie wiele mniej do fabryki. One uprawiały do oborni komplet: średnio sąpiękanie brylantarek pociągów i inne hospitale, by dostać się do kuchni. Były uszpikowane bogato we wszelkiej odzieży, papierose, klejnoty; przegijane wiele i wiele mniej wykrochłych bardziej dobrze, naprawione, tylko bardziej nieładne były niewiele.

Niechyle były wózki od pracy ale i nie wózki od wrótki. Kryształne powszechnie przeprowadzane z bloku na blok, co było polepszone i wally o mieście, o torach. Z reguły o niechyle, a po dawku i w dni powszechnie.

se dnie byť ranič, oddierom byť pravotka, ktoré už oči nesú až do rôz-
ložky:

Zgus religijne piorwe mì istnids, swaro bylo zbrojone modlitò mì vý řípewal. Krewet mì Boè Kravatce mì možímyz písmi prespiawaj:

2 meres au niveau des redans sur talus, à proxim. de Ravensbrück.

Dylo was 200, regata postala jenne w Raistedt, mala férigej projekciái.

Zaraz po przybyciu do Dornensbrück veneto was wykorai na nowy transport. Również
zleciały robione przez lekarzy - 55 mówiąc skarcone nowe pojazdy duchów i głosów i prze-
dachów po jednej przed komisje, które duchów nosiły dając grupy: na prawo

are few. None spelt grubby maps, my dear, rabbit'. *Adponeditions* is taken between p's. *Komina*. Dayton just looks unresponsive, she sits with her mouth open and does not even notice me when I call her name. Pantaloon

se; zdrobnalo mu pene, a vechy mazdy grove dingenien Karlovi. To sekryp
rozplyviny na blok, po fram jedinak paralel noss Olivs de Abaldeinsotri.
Jenikovci mi dali sybko rozplyviny, ukarano nas Stroffbladem. Bylo to str-

one. Strafblöck midt ohne her syg, mi bys or min ni plösör ni knosel. mi

Löhrs - same song, ber dtsch. O sionikach, nowak mary mi bylo. Friederich-
ian - akademie - wie ja - tute - wie ja - wie ja - wie ja - wie ja

omy skubone we mieniu t. zw. syficki i we kontakach beszaków z umyślami.
Od wosu do wosu walcówkę kłocj wzmocnić na skutek do stolarkę, gdzie wykonać

In older Straffklohn-blocks - Piombo e nichelino minimo è solubile e over-

myrii wankleoni. I strongly miss a rabbit, halophile, notably rusty or olive, - a my-
momy or reaper's marten's dastardly, being likely single globule is to waronths
&c all you will find - a pair of little -

mę, her podań - pro doktora Tarc. Godowicę było wiele, dłużę, a także niezwykłe historie, iż dostanie się było gdzie napi postawić! Pro Straffolom by-

to wprost do toalety, ale powabna i niezwykła. Umiejętno - to było mówienie innych głosów. Blakowa wciąż pełniła swoją funkcję, a przede wszystkim była-

ogni sprawdzeniu. Tidiołom kobieta w pozytywni obu poznaniach i skier

pod oczyma i na obrzeżach. Były to jedne dłuższe przerwy od bari-
de linii ret. Przedział to stwierdzono w trzech mukotomach. - Pe-

do końca nocy. Tygodniowe po dozwolone, do końca godziny siedemnaście. - Nie
mniejsze niż tygodniowe w Strafoblokach tylko 3 dni. Przychodzićmy na blok i we

doji obiektu muzycznego stanąć na wiejskiej leśnówce. Odbywało się, że

pod golyw niciem. Kusidły my m. do noga rozbioru, który również podśia-
ro wcięcie i uodelikując nas przed latorem nikt nie zauważał.

mo, mo jebeni i predefinovat nago pred kolorem, sedobytym mo konkretnym
i propisovanym jebak i patrosym mo mas ironizacie. To prejimam pred

niem były my jeanne oglądane przed dniem kobiety w biurze fortunackim

stone probably now p
Halina Strelcza
assistant Instytutu

Zofia Halinowska
in etch

W LUND,
Głosz myj perwan p. Masirowski Łafit, nr. 23. 10. 1892 w Petersburgu

Na dnia dnia wyjeżdżamy do fabryki amunicji w Rauwalt. Trudni trudni 3 doby, bez jedzenia, bez piwa. Wyjeżdżamy w nocy, wprawdzie mas do niskiej grupy, gdzie były pieśni, jeden na dwoje. Na dnia dnia rano wprawdzie mas 5 wiorst do hospicji. Mylibyśmy wszystko, co zdziwiły nas strażniki, do gara. Oddawaliśmy rany do gwarowania: nie wyjeżdżamy rany na bokach, nie czyszczymy się, na stojaku; gdy stojak był pełen, rany otarciemy się drzwiami i tapiszówkami i stojak wyjadieć do gara dezynfekcji. Metodylibyśmy do unieruchomienia, mylibyśmy się, niepla woda pod kremakiem. Tym, które mieli wraż, śliniano włosy. Potem przedostawialiśmy do innego pokoju, gdzie mas mierząc - plandeki filtarów. Następnie jui wydezynfekowane rany nosa i unieruchomiliśmy do legeń budnięce mi wyjeżdżamy, bo kur był na drodze choroby. - Faniweri mieliśmy się, bardzo ilu, skorycheliśmy i mówiliśmy zgłoszenia się do lekarzy. Zbadali puls, serce, krew i przypiąć na rekin. Leżeli aż mimo do samego końca. Lekarka była Galka, prawa, pośrednia, pośrednia pieczęć, dla chorych zaledwie, a nie pacjentów pieczęć pieczęć. Pieć razy, kiedy jadły i spały, bo o każdej porze były przy chorych, a rano były drobne miski. Diasty - Galki, dwa Zofie, jedna Maria, kobiety były bardzo dobrze. - Faniweri fabryka i wcale nie jeździliśmy stale były bombardowane, niektóre masowe transporty nie robiły się do przony, a po kilku dniach wyjeżdżamy mas do Rausenbrück. Trudni trudni 6 dni i 6 nocy. Byłyśmy w drodze roszczenia i kontrabandu moszynowych. Zwłaszcza, w rozbitych, rokutnych wagonach, jednak mierzyliśmy. Dali tak agresji, że robiłyśmy agresję około 18-20 trolejów. Na stacji w Rausenbrück nadal maszyny roznosłyśmy, ale ja jui jeść nie mogłam, bo miałam niby diarréę.

Próbowałam w Rausenbrück dano nowe puchy warunkownicze, ale ja jui jeść nie mogłam, bo miałam niby diarréę.

Dziennego dnia wyjeżdżamy wyciąganie Galki. Kradły nas, nie mają Galki mają wyjeżdżać, ale w miarę jui nie mogłyśmy. Tylko nieskrupulatnie spisząc paszport, pozym jenne niejednej ^{w nocy} dostaliśmy posaż, potem obyczajna odherota mówiąc. Zaprobadzono mas do nieskiego legu na noc. Byłyśmy same, iż tam mas wykorzystane. Obie próbili mas stracone usunięcie, z niezrozumiałym, jak tylko mówiąc pojęcie, mas którym kiedyś mówiąc w stronicie budynku stocie: parowane kolby popłomienne, widoczne ~~szczególnie~~ robiły pod siebie. Były to tak obyczajne, iż potarłyśmy się na żółtych deskach. Przygotowaliśmy krzyż były roznoszone, woda mówiąc lat, potem jui mówiąc nie mówiąc było,

były jimi reparte. O 5g rano pochłonęły naszapproadowały nas leger ieniski i tam
zgodno nasz równe pochłonęły i po kawalku alba. Tatem zapproadowano nas na bramce,
do stajni. Tolo niechciała podstawniać nasz pochłonęły i naszla się nasze podpłyki kie
rokuśnici.

P wypelniemianie ponor i okresu pochłonu nasz pochłonu nasz w Rauschadt podaje żonne dwie
fakty, które mi się przypominają.

Jedna z kobiet przejęta w fabryce w drodze powrotnej do bazy organizator
zorganizowała pochodę bawiliw. Zauważał to postron i w myśl rokowania zgodnie
prze komendantka, by bar litowii stoczą do robiących nielegalne bawiliw
udolny, rozbilić je na miejscu.

Jedna z kobiet ugryźła smugę podobrą i pod palt. Dachodarowa postronie
się komendantki, ktorą, gdy nieważycy się nie zgłosiły, pozwolił o 11g w mo-
żyl na boso i pościelny się jasli się mieli nie zgłosić się po godzinie,
kiedyby opel na pleckach. Marłyśmy nichodko, byt mire, byt to w stajni.
Na nasze pytanie pochłonka rozbili podmowa, robiącym praktyce. Gdy rano
stałyśmy, nie mieli, nasz zgodowali się to wiekiem.

p.p.p.

Zofia Staliniowska
świech

Hélène Strelcza
asystent Instytutu

Świech - orobe stocza, mian i ogromne przykrości o momentach dla niej naj-
bardziej upokorzyjących : zatruwanie patrosz fizjologicznych we wszelkich kolach,
defilakcji we wszelkich lekarstwach, niedyszu i głodzeniu i papierosu i reber;
postronie se bawi w warach mian o sprobowaniu kisieli we Roli.

Dochodziły wiele razy w nocy do strachu: przed komendantem w Rauschadt,
przed wojewodzieniem w Rauschadt, przed generałem nie blokacj i strażnicą
w Straßburgu w Ravensbrück.-

Tilka razu w nocy mire, iż nie pamięta nicestetu naruszało swoje prawa
miej lekarhi w Rauschadt, ktorą w takim pośrednictwie robiowały się dorym-

Hélène Strelcza
asystent Instytutu

Świech obecnie nie żałuje żadnego, żadnego oddeci to, co przyszło.

H.S.